

AFET EĞİTİMİ VE ÖNEMİ

Eğitim, uygarlıkların vazgeçilmez gereksinimidir. Eğitimin amacı, insan ve toplum yaşamını kolaylaştırmak, güzelleştirmek, zenginleştirmek, iyileştirmek, kişiyi ve toplumu mutlu kılmaktır. Eğitimde atılan her bir adım, toplumun duyarlılık bilincini, yaratıcılığını, akilci düşünme gücünü, doğal yeteneklerini ve becerilerini geliştirmek için gereken gücü artırmaktadır.

Deprem, sel baskını, heyelan, çığ, yangın, tsunami gibi olaylar doğal afetlerdir. Zaman zaman doğal afetlerle karşılaşabiliriz. Doğal afetler can ve mal kaybına yol açar. Bu afetlerden en az zararla kurtulmak için yeterince bilgilenmeliyiz. Yapılması gerekenleri öğrenip, gereken önlemleri almalıyız. Ancak bu şekilde doğal afetlerin zararlarından kurtulabiliriz.

Doğal afetlerin etkisini azaltmak, kayıpları en aza indirmek, toplumun her ferdinin ve her kesimin kuşkusuz iyi bir eğitim alması ile mümkün olacaktır. Bu uğurda halkın bilinçlendirilmesi, eğitimin tüm öğelerinin seferber edilmesiyle gerekmektedir.

"Avrupa Atlantik Afet Müdahale Merkezi Yönergesi" ekinde ise afet türleri aşağıdaki şekilde tasnif edilmiştir.

a. Doğal Afetler:

Bu kapsamda deprem, dev dalgalar, volkanik patlamalar, toprak kaymaları, tropikal siklonlar, sel, kuraklık, çevre kirlenmesi, ormanların yok edilmesi, çölleşme, veba salgını gibi afetler bulunmaktadır.

b. Teknolojik Afetler:

Nükleer santral kazaları, kimyasal ve endüstriyel kazalar, uçak kazaları, demiryolu afetleri, gemi kazaları, terörizm ile ilgili eylemler bu sınıf içinde yer almaktadır.

Teknolojik afetler kendi başına tetiklenebileceği gibi tabii bir afet tarafından da tetiklenebilir.

AFET YÖNETİMİ

- 1- Afet Öncesi
- 2- Afet Esnası
- 3- Afet Sonrası, safhalarından oluşmalıdır.

a. Afet Öncesi:

Afet öncesi dönemde afet yönetimi, genel olarak, afet zararlarını en aza indirebilmek amacıyla gerekli önlemleri almayı, mümkün olan hallerde önlemeyi, mümkün olmayan durumlarda ise acil kurtarma ve yardım çalışmalarının etkin bir biçimde yapılmasını sağlamayı, afet zararlarının azaltılması çalışmalarını kalkınmanın her aşamasına yaymayı ve insanları bu konularda eğitmeyi amaçlamaktadır.

b. Afet Esnasında:

Afet yönetiminin afet sırasındaki amaçları, mümkün olan en fazla sayıdaki insanı kurtarmak, afetlerin doğurabileceği ek tehlike ve risklerden insan canını ve malını korumak; afetten etkilenen toplulukların hayati gereksinimlerini en kısa zamanda karşılamak ve hayatın normale dönmesini sağlamaktır. Bu amaçların gerçekleşmesi, afet öncesi yapılan plan ve hazırlık çalışmalarının, kurulacak teşkilatın afet anında etkin bir biçimde harekete geçirilmesiyle mümkün olabilmektedir.

c. Afet Sonrası:

Afet sonrası dönemde afet yönetiminin amacı, afetin doğurabileceği ekonomik ve sosyal kayıpların en düşük düzeyde kalmasını veya etkilerin en kısa sürede düzeltilmesini ve afetten etkilenen topluluklar için emniyetli ve gelişmiş yeni bir yaşam çevresi oluşturulmasını sağlamaktır.

AFET BÖLGESİ

Önce bulutlar çıktı
Kara kara bulutlar
Kapladi gökyüzünü
Ve hiç dağılmadılar.

Ardından bir fırtına
Topladı bulutları
Her taraf kapkaranlık
Kararttı umutları.

Sonra şimşekler çaktı
Karıştı suya sevgi
Bulutlar yağmur oldu
Sel kapladı her yeri.

Silinmesi imkansız
Fırtınanın izleri
Afet bölgesi olduk
Deli etti bizleri.

Bomboş kaldı yürekler
Aşkımızı sel aldı
Fırtına durulunca
Çamuru bize kaldı.

DOĞAL AFETLER

Fazla yađınca yağmur,
Sel baskınları olur.
En verimli topraklar,
Sellerden zarar görür.

Derelerden uzağa ,
Yapalım evimizi.
Ağaç dikip toprağa
Alalım nlemleri.

Orman yangınlarının,
Birçok nedenleri var.
Yangınların sonunda,
Zarar görür canlılar.

Yangın çıkmasın diye,
Dikkatli davranalım.
Ateři sndrelim,
Ormana kıymayalım.

YANGIN VE KORUNMA YOLLARI

Yangın, insanların ihmali ve dikkatsizliği sonucunda ortaya çıkan bir felakettir. Yangından korunmak için ateşle, kibritle, ocakların düğmeleriyle oynamamalıyız. Doğal gaz ve tüp kaçaklarını önlemeliyiz. Yanan sobandan sıçrayabilecek kıvılcımlar yangın çıkarabilir. Bu yüzden soba yanarken bir yere gitmemeliyiz. Yanıcı ve yakıcı maddeleri ocak ve soba gibi araçlardan uzak tutmalıyız. Ormanlık yerlerde kontrolsüz ateş yakmamalıyız.

Yangının Nedenleri:

1. Korunma Önlemlerinin Alınmaması
2. Bilgisizlik
3. Kaza
4. İhmal
5. Sabotaj
6. Sıçrama
7. Dođa Olayları

YANGIN

Bir küçük kıvılcım,
Alevleri hazırlar.
Dikkatsizlik sonunda,
Çıkar bütün yangınlar.

Ateşte yemek kalmaz,
Elektrikle oynama,
Hep böyle yanlış işler,
Neden olur yangına.

Sönmeyen bir sigara,
Zarar verir ormana.
En büyük düşmanlıktır,
Bu güzelim vatana.

Yangın şakaya gelmez.
Dikkat edin çocuklar.
Bir kıvılcım yüzünden,
Yanabilir yuvalar.

SEL BASKINLARI VE KORUNMA YOLLARI

Aşırı yağın yağmurlar, eriyen kar suları, taşın baraj ve göller sel baskınlarına neden olur. Sel baskınları insanlara, bitkilere ve hayvanlara zarar verir.

- 1- Sel baskınları ve taşkınlardan korunmak için her şeyden önce, doğal bitki örtüsünün, özellikle de ormanların korunması gerekir. Çünkü ağaçlar, yağmurun hızını keser ve yağmur sularının toprağa sızmasını sağlar. Böylece sular toprağın yüzünde birikmez ve sel oluşumuna yol açmaz. Ayrıca ağaç, gövdeleri, suyun yamaçtan aşağıya hızla akmasını önler.
- 2- Suyun hızını kesmek için yamaçların teraslandırılması, akarsu yataklarına setler yapılması ve göletler oluşturulması sel baskınlarının yol açacağı zararları büyük ölçüde azaltır.
- 3- Yerleşim yerleri sel bölgelerinin dışına çıkartılmalıdır.
- 4- Akarsu yatakları temizlenmeli ve genişletilmelidir.
- 5- Akarsular barajlarla ve bentlerle kontrol altına alınmalıdır.

TOPRAK KAYMASINDAN KORUNMAYOLLARI

- 1- Dik ve çıplak yerler bitki örtüsü ile kaplanmalıdır.
- 2- Yolların heyelan bölgelerinden uzağa yapılmasına çalışılmalıdır.
- 3- Dik yerlerin etek kısımları fazla kazılıp oyulmamalıdır. Gerekirse destek duvarı yapılmalıdır.
- 4- Akar su yatakları dayanıklı duvarla kontrol altına alınmalıdır.

- 5- Yol yapımında yarmalar fazla dik ve derin açılmamalıdır.
- 6- Yerleşme yerleri toprak kayma alanlarının dışına çıkarılmamalıdır.

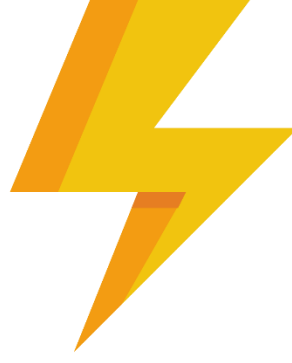
EROZYON'DAN KORUNMAYOLLARI

- 1- Tahrip olan ağaç ve bitki örtüsünün en az iki misli olacak şekilde yenilemelidir.
- 2- Orman yangınlarına karşı hassas ve tedbirli olunmalıdır.
- 3- Akarsu kenarlarında, dik yamaçlarda ve eğimli yüzeylerde, kök yapısı sağlam, ortama uyum sağlayabilecek ağaçlandırma, setlendirme çalışmaları yapılmalıdır.
- 4- Doğal park alanlarını çoğaltılmalıdır.

ÇIĞ'DAN KORUNMAYOLLARI

- 1- Eğimin çok bulunduğu yerler yeterince ağaçlandırılmalıdır.
- 2- Çığ olma olasılığı kuvvetli olan yerlerde perdeleme yapılmalıdır.
- 3- Kış sporları çığ alanlarından uzak yerlerde yapılmalıdır.
- 4- Çığ bölgelerinden geçerken gürültü çıkarılmamalıdır.
- 5- Kara ve demir yolu ulaşımı çığ alanlarının uzağında yapılmalıdır.
- 6- Yerleşim yerleri çığ alanından uzaklara konmalıdır

YILDIRIM'DAN KORUNMAYOLLARI

- 1- Yüksek ve dış yüzeyinde metal oranı fazla olan bina ve yapılarda paratoner tertibatı kurulmalıdır.
- 2- Alıcı görevi gören anten ve benzeri aletlerin uç noktalarının iletken olmayan maddelerle izole edilmelidir.
- 3- Yağışlı havalarda, aşırı metal bulunan alanlardan ve ağaçlık alanlardan uzak durulmalıdır.
- 4- Çok fazla yıldırım düştüğü anlarda, mevcut alıcı ve verici aletleri (telsiz, telefon, vs.) kullanılmamalıdır.

FIRTINA'DAN KORUNMAYOLLARI

- 1- Genel acil ikaz sistemi oluşturulmalıdır.
- 2- Bloklar halinde ve sağlam monte edilmiş parçalardan oluşan çatılar yapılmalı, konut ve diğer alanlarda kalın cam kullanılmalıdır.
- 3- Sığınak hazırlanmalıdır.

DEPREM VE KORUNMA YOLLARI

Yer kabuğunun derinliklerinde zaman zaman kırılmalar ve kaymalar olur. Bunun sonucunda yeryüzü sarsılır. Deprem meydana gelir. Sismograf denilen araçla depremin şiddeti ve nerede olduğu ölçülür. Deprem ne zaman olacağını önceden bilememekteyiz. Onun için depreme hazırlıklı olmalı, deprem öncesinde, deprem sırasında ve sonrasında neler yapmamız gerektiğini iyi bilmeliyiz. Depremden önce oturduğumuz binaları iyice kontrol ettirmeliyiz. Bina içindeki eşyalar sarsıntı sırasında düşmeyecek şekilde duvara sabitlemeliyiz. Deprem sırasında sığınabileceğimiz güvenli yerleri belirlemeliyiz. İçinde yiyecek, su, ilk yardım malzemeleri, fener, düdük gibi malzemelerin olduğu bir deprem çantası hazırlamalıyız. Deprem sırasında paniğe kapılmadan, önceden belirlediğimiz yerlere sığınmalıyız. Ellerimizle başımızı korumalı, dizlerimizi karnımıza doğru çekerek küçük bir alana sığabilmeliyiz. Balkonlardan, pencerelerden ve yanan sobalardan uzak durmalıyız. Asansörleri kullanmamalı, kibrit, çakmak gibi şeyleri ateşlememeliyiz. Eğer deprem sırasında dışarıdaysak açık alanlara gitmeli, binalardan ve direklerden uzak durmalıyız. Sarsıntı sona erdiğinde güvenli bir çıkış bularak binayı panik yapmadan terk etmeliyiz. Kırılan camlardan zarar görmemek için çıplak ayakla , koşmamalıyız. Deprem çantasını yanımıza almalıyız. Yıkıntıların arasında dolaşmamalı, görevlilerin uyarılarına dikkat etmeliyiz. Eğer yardım malzemesi dağıtılıyorsa ihtiyacımız kadar almalıyız.

DEPREM ÖNCESİ ALINACAK ÖNLEMLER

I-Bina İçi Alınacak Tedbirler:

- 1) Yerleşim bölgelerini titizlikle belirlemeliyiz. Evimizi gevşek toprağa sahip meyilli yerlere yapmamalıyız.
- 2) Yapıları deprem etkilerine karşı dayanıklı yapmalıyız
- 3) Çok kar yağın ve çığ gelen yamaçlarda bina yapılmamalıdır.
- 4) Mevcut binaların dayanıklılıklarını arttırmalıyız.
- 5) Sigorta sistemine dahil olmalıyız. v.b.

II. Bina Dışında Alınabilecek Tedbirler

- 1- Enerji hatlarından, diğer binalardan ve duvar diplerinden uzaklaşmalıyız. Açık arazide çömelerek etraftan gelen tehlikelere karşı hazırlıklı olmalıyız.
- 2- Deniz kıyısından uzaklaşmalıyız.
- 3- Toprak kayması, taş veya kaya düşebilecek yamaç altlarında bulunmamalıyız. Böyle bir ortamda isek en seri şekilde güvenli bir ortama geçmeliyiz.
- 4- Binalardan düşebilecek baca, cam kırıkları ve sıvalara karşı tedbirli olmalıyız.

Depremden Sonra Alınacak Önlemler

- 1- Kesinlikle panik yapmamalıyız.
- 2- Sarsıntı kesilince önceden hazırladığımız afet çantası ile acil ihtiyaç duyulacak diğer malzemeleri (giysi, battaniye, su ve gıda gibi) yanımıza alarak derhal bulunduğumuz yeri önceden belirlediğimiz yollardan terk etmeli ve toplanma yerine gitmeliyiz.
- 3- Yıkılan binalarda yardıma ihtiyacı olanlara kurtarma, İlk yardım ve enkaz kaldırma çalışmalarında yardımcı olmalıyız.
- 4- İkinci sarsıntı ihtimaline karşı tedbirli olmalıyız.
- 5- Telefon hatlarını meşgul etmemeliyiz.
- 6- Yollarda hasta ve yaralı nakli yapılacağı için trafiği engellememeliyiz.
- 7- Deprem hakkında söylenti ve dedikodulara inanmamalıyız.
- 8- Aile içinde birbirimizle dayanışma halinde olmalıyız. Özellikle çocukları olayın etkisinden uzaklaştırmalıyız. v.b

DEPREM

Gürültü kopar uzaktan,
Sular fıskırır topraktan.
İnsanlar yolu bulamaz,
Oluşan bir karanlıktan...

Bu bir depremin sesidir.
Bir canavar nefesidir...
Karanlık kaplar her yeri.
Bilmem kentin neresidir?

Anne ağlar, yavrum diye,
Çocuk ağlar, annem diye.
İnsanların hepsi şaşkın...
Bakamazsın bu sahneye.
Elimizden bir şey gelmez,
Bu felâket hiç sevilmez.
Bu sarsıntı yer küreden...
Daha önceden bilinmez.

Sağlam temel sağlam evler,
Sözüm size mimar beyler.
Sağlam yapın her binayı!
Yıkılmasın kentler, köyler!
Halkım hiç acı çekmesin,
Artık gözyaşı dökmesin!
Sağlam yapın her binayı,
Deprem bize kükremesin!
Çok üzgünüm acılardan,
Kurtulalım sancılardan...
Çıglıklara dönüp bakın,
Ders alalım buncalardan.

İKAZ ALARM ÇEŞİTLERİ

Hazırlık ikazı:

Bir **savaş** tehlikesinde kurum ve okulların son hazırlıklarını yapabilmeleri için hükümetin gerekli gördüğü durumda verilen ikazdır. **Radyo**, TV vb. yayın organlarıyla verilir. Bu durumda sığınaklar gözden geçirilir, eksiklikler tamamlanır bina civarındaki **yanıcı maddeler** kaldırılır ve karartma tedbirlerine uyulur.

Tehlike ikazları:

1. Sarı İkaz
2. Kırmızı İkaz
3. Radyoaktif serpinti ikazı veya Kimyasal saldırı tehlike ikazı
4. Beyaz İkaz

1. SARI İKAZ

Saldırı ihtimali var anlamındadır. Üç dakika sürekli düz siren sesi ile verilir.

YAPILACAK İŞLER

Kurum ve Okullarda

- Doğal gaz, kazan dairesi, elektrik ve su vanalarını kapatınız,
- Yanan ocak, tüp, soba vb. söndürünüz,
- Kapı ve pencereler kapatıp perdeleri örtünüz,
- Hemen sığınma yerlerine gerekli malzemeleri alarak gidiniz.

Açık Alanlarda

- Saklanmak üzere en yakın sığınma yerlerine, genel **sığınak**lara veya bodrum gibi sığınmaya elverişli yerlere gidiniz.

Araçta İseniz

- Aracı uygun bir yere park ediniz, açık alandakiler gibi hareket ediniz.

2. KIRMIZI İKAZ

Saldırı telikesi var anlamındadır. Üç dakika yüseklip alçalan, siren sesi ile verilir.

YAPILACAK İŞLER

Kurum ve okullarda

- Sarı ikaz anındaki önlemlerde eksiklikler varsa tamamlayınız,
- Sarı ikazdan önce kırmızı **ikaz** verilmişse süratle sarı ikaza ait önlemleri alınız,
- En yakın sığınma yerlerine gidiniz ve tehlike geçti işaretini bekleyiniz.

Açık Alanlarda

- En yakın sığınak yerine gidiniz,
- Sığınak yoksa köprü altı, duvar dibi veya çukur yerlere giriniz,
- Vücudunuzun açık yerleri örtünüz ve tehlike geçti işaretini bekleyiniz.

Araçta İseniz

- Aracınızı uygun bir yere park ediniz, açık alandakiler gibi hareket ediniz.

3. RADYOAKTİF SERPİNTİ VEYA KİMYASAL SALDIRI TEHLİKE İKAZI

Radyoaktif serpinti veya kimyasal saldırı var anlamındadır. Kesik kesik siren sesiyle ve radyo, TV gibi yayın organlarıyla verilir.

YAPILACAK İŞLER

Kurum ve Okullarda

- Sarı ve kırmızı ikazda belirtilen tedbirleri alınız.

Açık Alanlarda

- En yakın sığınağa veya kapalı bir yere gidiniz.
- Vücudunuzun açıkta kalan yerlerini örtünüz.

Araçta İseniz

- **Müsait** bir yerde durunuz, sığınak veya kapalı bir yere gidiniz.
- Müsait bir yer yoksa aracın kapı ve camlarını kapatıp, vücudunuzun açık yerlerini örtünüz.

4. BEYAZ İKAZ

Tehlike geçti anlamındadır. Radyo, TV vb. yayın organlarıyla duyurulur. Bu ikaz ile birlikte sığınak ve saklanılan yerlerden çıkılacaktır.

ACIL NUMARALAR

İlk Yardım (Ambulans)
112

İtfaiye
110

Polis
155

Jandarma
156

Trafik
154

Orman Yangını
177

DOĞAL AFET SONRASI ORTAYA ÇIKABİLECEK PSİKOLOJİK SORUNLAR

İlk günlerde karşılaşılabilecek stres tepkileri:

Duygusal tepkiler: Geçici şok, korku, öfke, suçluluk, utanç, çaresizlik ve umutsuzluk hisleri ya da duygusal donukluk hali (hiçbir duyguyu yaşamama)

Zihinsel tepkiler: Akıl karışıklığı, içinde bulunulan günü-saati-yeri bilememe, kararsızlık, kuruntu, dikkat azalması, dikkati bir konuya vermede güçlük, hafıza kaybı, istenmeyen anıların hatırlanması, kendini suçlama.

Fiziksel tepkiler: Gerilim, yorgunluk, uyuma güçlüğü, bedensel ağrı ve acılar, kalp atışlarında hızlanma, bulantı, iştah artması yada azalması, ani irkilmeler, tedirginlik, cinsel istek azalması.

Sosyal tepkiler: İş, okul, arkadaşlık ve evlilik yaşamında yada ana-baba olarak yaşanan sorunlar; huzursuzluk, güvensizlik, insanlardan uzaklaşma, kendini reddedilmiş yada terk edilmiş gibi hissetme, yakınlık duymama, aşırı yargılayıcı olma, çatışma her şeyi kontrol altında tutma isteği.

Doğal afet yaşamış birçok insan yukarıda özetlenen bu stres tepkileriyle karşılaşır ve kısa bir süre sonra bunlardan büyük ölçüde kurtulup daha da güçlenebilirler. Ancak bazılarında travma sonrası stres bozukluğu, kaygı bozuklukları ve depresyon belirtileri ortaya çıkabilir.

Bu belirtiler de şöylece özetlenebilir:

1. Kendini bir rüyadaymış, bedeninin dışındaymış veya gerçek değilmiş gibi hissetme; bazı anıları hatırlayamama hali,
2. Rahatsız edici anılardan kaçınmak için alkol kullanımı gibi aşırı davranışlar,
3. Aşırı duygusal boşluk hissi; tam bir boşluktaymış gibi hiçbir duyguyu hissetmeme,
4. Aşırı uyarılmışlık hisleri; panik atakları, öfke patlamaları, aşırı huzursuzluk yoğun duygu yüklenmesi,
5. Aşırı kaygı; kişiyi adeta hareketsiz bırakan endişe hali, aşırı çaresizlik hissetme, saplantı düşüncelere dalma ya da takıntılı ve tekrarlayıcı hareketler,
6. Aşırı depresyon (ruhsal çökkünlük) hali; umutsuzluk, öz saygı, istek ve yaşam amaçlarının kaybı.